Hukuk Bölümü 2010/208 E. , 2011/139 K.

- TAZMINAT DAVASI
  - İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU (2577) Madde 2

"İçtihat Metni"

Davacı : G.E.

Davalı : T. H. Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü

O L A Y : Davacı, T. H. Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü bünyesinde 14.8.1998 tarihinden itibaren 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olarak avukat kadrosunda çalışmakta iken Banka 25.11.2000 tarihinde yürürlüğe giren 4603 sayılı Kanun ile yeniden yapılandırılmış ve özelleştirme sürecine alınmıştır.

3.1.2002 tarihinden itibaren davacı İş Kanununa tabi olarak çalışmaya başlamıştır.

Davacının talebi doğrultusunda iş akdi 29.12.2003 tarihinde fesh edilmiş, ismi Devlet Personel Başkanlığına bildirilerek, ataması 29.3.2004 tarihinde Türkiye İş Kurumuna yapılmıştır.

Davacı, 29.3.2004 tarihine kadar Ocak ve Şubat aylarında avukat olarak çalıştığı döneme ait vekalet ücretlerinin dağıtımının yapıldığını, ancak kendisine herhangi bir ödeme yapılmadığını öne sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere hak ettiği 5.100,00 TL vekalet ücretinin faizi ile birlikte tarafına ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi; 24.5.2006 gün ve E:2004/537, K:2006/196 sayı ile, davanın kısmen kabulüne, 2.648,17 TL vekalet ücretinin 1.4.2004 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine karar vermiş, bu karar taraflarca temyiz edilmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi; 22.10.2007 gün ve E:2006/12205, K:2007/12650 sayı ile, davacı ile davalı kurum arasındaki ilişkinin başlangıcı, kapsamı ve sınırının yasa ile belirlendiği bu anlamda, aralarında bağımlılık (tabiyet) ilişkisi olduğu diğer yandan, davalı Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün bir kamu tüzel kişiliğinin olduğu, işlemlerinin, kural olarak kamu hizmeti niteliğini taşıdığı, somut olayda davalıya husumet yöneltilerek ücret alacağının ödenmesine ilişkin idari işlem tesis etmeye zorlayıcı hüküm kurulması amaçlandığına göre, talebin idari nitelik taşıdığı bu tür bir uyuşmazlığın ise idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu uyarınca "idari eylem ve işlemlerden dolayı zarar görenler tarafından açılacak tam yargı davalarının idari dava türleri olarak belirlendiği, şu durumda davalı Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü hakkındaki davanın 2577 sayılı Yasanın 2. maddesi gereğince adli yargının görev sınırları dışında kaldığından yargı yolu bakımından dilekçenin reddine karar vermek gerekirken işin esasının incelenmiş olmasının bozmayı gerektirdiği gerekçesiyle temyiz olunan kararın açıklanan nedenle bozulmasına, bozma nedenine göre tarafların diğer temyiz itirazlarını incelenmesine yer olmadığına karar vermiştir.

ANKARA 13. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 21.5.2008 gün ve E:2008/135, K:2008/179 sayı ile, bozma kararı üzerine yapılan yargılamada usul ve yasaya uygun bulunan bozmaya uyulmasına, davaya bakmak idare mahkemelerinin görevine girdiğinden yargı yolu itibariyle mahkemelerinin görevsizliğine ve bu nedenle dava dilekçesinin reddine karar vermiş, bu karar Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27.10.2008 gün ve E:2008/11491, K:2008/12835 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir.

Davacı bu kez 2004 yılı Ocak ve Şubat aylarında yapılan vekalet ücreti dağıtımında tarafına vekalet ücreti ödenmemesine ilişkin işlemin ve dağıtım yapılan vekalet ücretinden %20 kesinti yapılmasına ilişkin işlemin iptali ile ödenmeyen vekalet ücretinin tarafına ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 15. İDARE MAHKEMESİ; 29.4.2010 gün ve E:2008/1352 sayı ile, 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 1. maddesinde bu Kanuna tabi bankaların anonim şirket statüsünde oldukları, davacının, 4603 sayılı Kanun gereğince Anonim şirket statüsünde olan Türkiye H. Bankası'nda 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi olarak çalıştığı dönemde tarafına ödenmediğini iddia ettiği vekalet ücreti tutarlarının iadesi ile dağıtımı yapılan vekalet ücretinden %20 kesinti yapılmak suretiyle ödemede bulunulmasının hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek bakılan davayı açtığı, görevli mahkeme hususunun kamu düzenine ilişkin olması sebebiyle, 4603 sayılı Kanunda Anonim Şirket olduğu belirtilen ve bu bakımdan özel hukuk hükümlerine tabi olduğu anlaşılan Türkiye H. Bankası'nca tesis edilen işlemlerin tek başına icrai nitelik arz etmediği, bu bakımdan kamu gücüne dayalı bir vasfı olmadığı, dolayısıyla idari davaya konu olabilecek nitelikte bulunmadığı görülmekle, davacıya vekalet ücreti adı altında bir miktar paranın ödenmemesini konu alan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, talep olunan miktar da dikkate alınarak belirlenecek olan adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, açıklanan nedenlerle, adli yargı yerinin bakmakla görevli olduğu bir uyuşmazlığın çözümü için Mahkemelerinde açılmış bulunan iş bu davada, görev ihtilafının çözümü için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 4.7.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idarede avukat olarak görev yapan davacının, 2004 yılının Ocak ve Şubat aylarına ait vekalet ücretinin dağıtımında kendisine herhangi bir ödeme yapılmadığı nedeniyle hak ettiğini öne sürdüğü vekalet ücretinin yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesi istemiyle açılmıştır.

15/11/2000 gün ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "1. Bu Kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketinin (bankalar) çağdaş bankacılığın ve uluslararası rekabetin gereklerine göre çalışmalarını ve özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları ile hisse satışlarına ilişkin düzenlemelerin ve hisselerin tamamına kadarının özel hukuk hükümlerine tabî gerçek ve tüzel kişilere satışının gerçekleştirilmesidir.

2. Bankalar, anonim şirket statüsündedirler. Bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile genel hükümlere tabidirler…"; 2. maddesinin üçüncü fıkrasında, "3. Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut personeli hakkında aylık, özlük ve emeklilikleri yönünden tabi oldukları mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Bunlardan uygun görülenler istekleri halinde, emeklilik statüleri devam etmek üzere özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılabilir. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ilgileri devam eden personelin özel hukuk hükümlerine göre çalışacakları süreler kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilir ve emeklilik işlemlerinde söz konusu Kanunun ek 48 inci maddesinin (b) fıkrası ile ek 68 inci maddesi hükümleri uygulanır. Bu kadro ve pozisyonlar emeklilik, istifa, ölüm ve sair nedenlerle boşaldıkları takdirde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. (Değişik beşinci cümle: 18/4/2007-5626/1 md.) Özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılacak personelin sayısı, unvanı, ücret ve sair mali hakları bankaların genel kurullarınca tespit olunur. (Değişik altıncı cümle: 18/4/2007-5626/1 md.) Genel kurullar, bu yetkilerini yönetim kurullarına devredebilir. (Ek yedinci cümle: 18/4/2007-5626/1 md.) Personel istihdamına ilişkin diğer hususlarda yönetim kurulları yetkilidir"; 3. maddesinin beşinci fıkrasında, "5. (Ek: 16/7/2004-5230/7 md.) Bankalarda 4857 sayılı İş Kanununa tâbi olarak çalışanlarla bankalar arasında çıkacak ihtilaflarda iş mahkemeleri görevlidir"; geçici 1. maddesinin birinci fıkrasında, "1. Bankaların ana sözleşmeleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak ilk genel kurullarının onayı ile yürürlüğe girer. Mevcut yönetim kurulu üyelerinin görevleri genel kurullarca yenileri seçilinceye kadar devam eder. Bankaların tüm diğer personeli bu Kanunla bulundukları kadro ve pozisyonlara atanmış sayılır"; üçüncü fıkrasında "3. (Değişik : 30/1/2002 - 4743/6 md.) Bankalarda 31.12.2002 tarihinden sonra özel hukuk hükümlerine tâbi olmayan personel çalıştırılamaz. Yeniden yapılandırma sürecinde bankaların yönetim kurullarınca gerek özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılmak üzere kendisine sözleşme teklif edilen ancak özel hukuk hükümlerine göre çalışmayı kabul etmeyen gerekse özel hukuk hükümlerine göre çalışması uygun görülmeyip sözleşme imzalanmayan personel, bankaların yönetim kurullarınca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Devlet Personel Başkanlığı kendisine bildirilen personel listelerini en geç kırkbeş gün içerisinde (özelleştirme kapsam ve/veya programındaki kuruluşlar hariç) tespit edeceği kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş kadro ve pozisyonlara atanmalarını sağlamak üzere ilgili kurum veya kuruluşa gönderir. İlgili kurum ve kuruluş bildirimin ulaştığı tarihten başlayarak en geç beş iş günü içinde bu personelin atanmalarını yaparak atamalara ilişkin bilgileri Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı ile ilgili bankalara bildirir. Atama tarihi itibarıyla personelin bankalarla ilişiği kesilmiş sayılır. Personelin atandığı kurumda fiilen göreve başlayacağı tarihe kadar geçen sürede her türlü malî ve sosyal hakları bankalarca karşılanmaya devam olunur. Bu fıkrada hüküm bulunmayan hallerde 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Ataması yapılan personel hakkında bankalar tarafından yapılacak tebliğ işlemini takiben 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 62 ve 63 üncü maddelerinin uygulanmasından atamayı yapan kamu kurum veya kuruluşu sorumludur…"; geçici 6. maddesinde(Ek: 30/1/2002-4743/6 md.), "…25.11.2000 tarihinde bu bankalarda çalışan personelden özel hukuk hükümlerine geçirilenlerin hizmet sözleşmelerinin 31.12.2003 tarihine kadar, bankaların disiplin yönetmelikleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesi dışında kalan sebeplerle bankalar tarafından feshedilmesi halinde söz konusu personel hakkında bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca işlem tesis edilmek üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Bu kapsamda olan personele sözleşmenin feshi nedeniyle ihbar ve kıdem tazminatı ödenmez. Bankaların kurduğu, kuracağı ve iştirak ettiği veya edeceği bilgi sistemleri ve/veya alternatif dağıtım kanalları amaçlı şirketlere bu bankalardan geçen ve T. C. Emekli Sandığı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi uyarınca kurulan Türkiye Emlâk Bankası Anonim Şirketi Emekli ve Yardım Sandığı Vakfı ile irtibatları devam eden personelden isteyenlerin anılan sosyal güvenlik kurumları ile irtibatları devam eder. Bu fıkra hükümleri bu personel hakkında da uygulanır.

(Ek fıkra: 1/8/2003-4971/24 md.) Ancak başka kamu kurum kuruluşlarına atanmak üzere 31.12.2003 tarihine kadar bildirilecek olanlar, özel hukuk hükümlerine tâbi statüye geçmeden önceki son kadro veya pozisyonu ile bildirilir. Bu şekilde nakledilenler hakkında 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin beş ve altıncı fıkralarının uygulanmasında, özel hukuk hükümlerine geçmeden önceki son kadro ve pozisyonlarına ait malî hakları esas alınır. Bu fıkranın uygulanmasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan ödemeler hiçbir şekilde dikkate alınmaz. Özel hukuk hükümlerine tâbi olarak geçen süreler hakkında 4046 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra: 16/7/2004-5230/7 md.) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tâbi olmakla birlikte halen bankalarda çalışmakta olup başka kurumlara nakli sağlanamayan personel, bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca işlem tesis edilmek üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir"; 4. maddesinde, "Bu Kanun, bankalar hakkında sermayelerindeki kamu payı % 50`nin altına düşünceye kadar uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 1475 sayılı İş Kanunu, 22.5.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 120. maddesi ile, -14. madde hariç- yürürlükten kaldırılmış, 4857 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinde "Diğer mevzuatta 1475 sayılı İş Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır" hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının, davalı idarede 14.8.1998 tarihinden itibaren 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olarak avukat kadrosunda çalışmakta iken Bankanın 25.11.2000 tarihinde yürürlüğe giren 4603 sayılı Kanun ile yeniden yapılandırıldığı ve özelleştirme sürecine alındığı, 3.1.2002 tarihinden itibaren davacının İş Kanununa tabi olarak çalışmaya başladığı, davacının talebi üzerine iş akdinin fesh edildiği ve isminin Devlet Personel Başkanlığına bildirilerek, atamasının 25.3.2004 tarihinde Türkiye İş Kurumuna yapıldığı anlaşılmıştır.

İhtilaf, 29.3.2004 tarihine kadar davalı idarede avukat olarak çalışan davacının, Ocak ve Şubat aylarına ait vekalet ücretlerinin dağıtımı sırasında bu ödemelerden yararlandırılmamasından kaynaklanmıştır.

T.C. H. Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü, 4603 sayılı Kanun ile özelleştirmeye hazırlanmasının sağlanması amacıyla yeniden yapılandırılarak, özel hukuk hükümlerine tabi anonim şirket statüsüne dönüştürülmüş ise de; Yasanın 4. maddesinde, bu Kanunun Banka hakkında sermayesindeki kamu payının % 50'nın altına düşünceye kadar uygulanacağının öngörülmesi ve Bankanın, sermayesinin de çoğunun halen kamuya ait olması gözetildiğinde kamu bankası niteliğini sürdürdüğü açıktır.

Ancak, davacı daha önce 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre çalışmış ise de; 3.1.2002 tarihinde İş Kanununa tabi olarak çalışmaya başlaması üzerine bu statüsü sona ermiştir.

Bu durumda, 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un yukarıda sözü edilen geçici 1. maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Bankalarda 31.12.2002 tarihinden sonra

özel hukuk hükümlerine tâbi olmayan personel çalıştırılamaz" hükmü ve davacının da 2004 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin istemi gözetildiğinde davacıya vekalet ücreti verilmemesinden doğan uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 15. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 15. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 21.5.2008 gün ve E:2008/135, K:2008/179 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.7.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.